

آشنایی با استدلالات

آموزش سواد رسانه ای - درس دوم

: طراح دوره آموزشی

دکتر مانی محرابی

ابداً کننده روش نوید آموزش سواد رسانه ای

هیات علمی اندیشکده روابط بین الملل

IRThink.com

اندیشکده روابط بین الملل

گزاره

جمله ای خبری که بتوان درستی یا نادرستی را در مورد آن بکار برد. مانند زمین گرد است.

جملات پرسشی، امری، عاطفی و ... را نمی توان گزاره نامید.

استدلال چیست؟

ارتباط بین چند قضیه معلوم برای رسیدن به نتیجه ای تازه که قضیه ای یقینی باشد را استدلال یا برهان می گویند.

یا راه اثبات درستی یا نادرستی یک گزاره

"انواع استدلال - استقراء"

: استدلال استقرائی

استدلال استقرائی از جزئیات به کلیات موجود پی می برد. به این صورت که تک تک نمونه ها یا تک تک نمونه های در دسترس مورد ارزیابی قرار گرفته و سپس نتیجه ای کلی اعلام شود. نتایج این استدلال حتی با در صورت درست بودن مقدمات آن، دارای قطعیت نیستند.

"انواع استدلال - استقراء"

: فرمول استدلال استقرائی

فرمول این استدلال به این صورت است :
مجموعه الف دارای پنج نمونه است که سه نمونه در دسترس آزمایش قرار دارند.

نمونه اول مجموعه الف، ب است.

نمونه دوم مجموعه الف، ب است.

نمونه سوم مجموعه الف، ب است.

نتیجه - مجموعه الف، ب است.

ممکن است دو نمونه دیگر این مجموعه همانطور که از استدلال نتیجه گرفته شده، ب باشد، ولی ب بودن سه نمونه اول دلیل محکمی برای ب بودن نمونه دیگر نیست.

"انواع استدلال - استقراء"

: نمونه استدلال استقرائی

زمستان امسال برف بارید.

زمستان سال گذشته نیز برف بارید.

زمستان دو سال پیش هم برف بارید.

نتیجه : زمستان هر سال برف می بارد.

"انواع استدلال - تمثيل"

استدلال تمثیلی:

استدلال تمثیلی نوعی استدلال است که حکم صادق در مورد یک امر را به امری که شباهت زیادی به امر اول دارد سرایت می دهد. در این استدلال حتی با وجود شباهت های زیاد میان دو امر، نتایج دارای قطعیت نیستند.

"انواع استدلال - تمثيل"

فرمول استدلال تمثیلی:

- فرمول این استدلال اینگونه است :
- الف، د است و ه است.
- ب، د است و ه است.
- نتیجه - ج، د است، پس ه است.

"انواع استدلال - تمثيل"

نمونه استدلال تمثیلی

مثال صحیح : سقراط فیلسوف است و دانا است.
افلاطون فیلسوف است و دانا است.
نتیجه - غزالی فیلسوف است، پس دانا است.

مثال غلط : سقراط فیلسوف است و یونانی است.
افلاطون فیلسوف است و یونانی است.
نتیجه - غزالی فیلسوف است، پس یونانی است.

"انواع استدلال - قیاس"

استدلال قیاسی:

صدور حکم در مورد یک گزاره، با استفاده از حکم صادره در مورد مجموعه گزاره هایی که این گزاره هم جزوی از آن است را استدلال قیاسی می نامند. اگر نتیجه از پیش فرض و فرضیه درست به دست بیاید، یعنی اگر حکم صادره در مورد مجموعه گزاره ها و تعلق این گزاره به آن مجموعه گزاره ها صحیح باشد، نتیجه هم صحیح خواهد بود.

"انواع استدلال - قیاس"

فرمول استدلال قیاسی:

فرمول این استدلال اینگونه است :

همه الف ها ب هستند.

ج الف است.

نتیجه - پس، ج ب است.

"انواع استدلال - قیاس"

نمونه استدلال قیاسی

مانند : همه انسان ها می میرند.
سقراط انسان است.
نتیجه - سقراط می میرد.

آشنایی با استدلالات

آموزش سواد رسانه ای - درس دوم (رایگان)

اندیشکده روابط بین الملل

ایران
IRThink.co